

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 48⁰⁰—za pol leta . R 20⁰⁰—za četrt leta . R 10⁰⁰—za 1 mesec . R 3⁵⁰—

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Ameriški republikanski senatorji za italijanske zahteve.

LDU, Pariz, 15. septembra. (DKU.) »Messaggero« prinaša iz Njujorka vest, glasom katere je senator Lodge izjavil, da bodo vsi republikanski senatorji enodušno

glasovali za italijanske zahteve. Časopisje D'Annunzijevega puča v splošnem preveč ne obsoja in zaupa, da italijanska vlada stvar lojalno uredi.

Personalna unija med Ogrsko in Rumunijo?

LDU Bukarešta, 15. septembra. ČTU Rumunski listi se bavijo z bodočimi odnosi med Ogrsko in Rumunijo in z možnostjo ožjih stikov obeh dežel. Gotovi politični krogi baje razširjajo idejo personalne unije med Ogrsko in Rumunijo. List »Romanul« priobčuje razgovor z bivšim

ministrskim predsednikom dr. Wekerlem, ki je nastopil za najožje razmerje med Ogrsko in Rumunijo. Po njegovi mnenju imata oba naroda mnogo skupnih interesov in se morata medsebojno podpirati. Dr. Wekerle je omenil, da bi bilo mogoče dobro, pritegniti tudi Bolgarijo.

Wilson popušča.

LDU Pariz, 15. sept. (DunKU). Iz Washingtona se soglasno poroča tukajšnjim jutranjim listom, da je predsednik Wilson prvič pokazal svojo pripravljenost k kompromisu z republikanci glede ratifikacije mirovne pogodbe. Izpreminje-

valni predlogi, ki bi izvirali iz tega pojava, bi se formulirali v posebni noti, ki bi se poslala vsem signatarnim državam. Popustljivost predsednika Wilsona razlagajo s tem, da je njegov položaj vsled izjav Bullita precej oslabilen.

Zadrski jugoslovani prosijo pomoči.

LDU Split, 15. septembra. (DKU.) Kakor javljajo iz Karlobaga, so v Zadru ponoči od petka na soboto, okoli 4. ure zjutraj, začeli v vseh cerkvah zvoniti zvonovi. Obenem so korakale po mestu vse vojske in tudi domača občinska godba, za katerimi so se v kratkem nabrali sprevozi italijanskih, pobesnelih od navdušenja. Jugoslovani so se s strahom vpraševali, kaj more biti temu vzrok, toda šele zjutraj se je zvedelo, odkod ta radost Italijanov. Vojaška oblast je namreč prejela vest, da je D'Annunzio dospel s svojimi prostovoljci na Reko, zasedel mesto in zajel ententne posadke. Na čelu enega izmed omenjenih ponočnih sprevedov je korakal admiral Millo v spremstvu župana Zilotta in znanega Krekicha. Admiral Millo je imel govor, v katerem je dejal med drugim: »To je začetek naše nove zmagi, ki se bo razširila tudi na vse ostalo zasedeno ozemlje.« Ko se je potem zdanilo, je bilo mesto že preplavljeno z oglašji, v katerih se pozivajo meščani letnika 1901, naj se takoj prijavijo v zadrsko prostovoljsko četo. Danes že patrolirajo po mestu oddelki teh prostovoljcev v civilni obleki in s puško na rami. Seveda so začeli tudi že napadati Jugoslovane. Govorili se, da jim bo okupacijska oblast izročila mesto in okolico. Ako se to uresniči, bo življenje in imetje zadrskih Jugoslovanih kar najresneje ogroženo. Jugoslovani zato nujno prosijo pomoči in zaščite.

Anglija in Francija protestirata.

LDU Lugano, 15. septembra. (ČTU) Italijanska vlada je prepovedala objavljanje vseh vesti, ki se nanašajo na dogodke na Reki, in je zopet uvedla cenzuro, ki jo je bila odpravila. Današnja številka »Secola« je precej pobeljena. List protestira proti taki omejitvi tiskovne svobode. »Corriere d'Italia« piše, da sta Anglija in Francija energično protestirali proti dogodkom na Reki, dočim doslej Amerika molči, kar pa ne znači, da se strinja z dogodki.

Zveza med Italijo, Ogrsko in Rumunijo.

LDU Pariz, 15. septembra. (DKU.) »Chicago Tribune« smatra ustvaritev zveze med Italijo, Ogrsko in Rumunijo za zelo možno.

Mirovni posvet.

LDU Lyon, 15. septembra. (Brezlično) Da izkoristi prisotnost Lloyda Georgeja v Parizu, je vrhovni zavezniški svet pospešil svoje poslovanje. V ponedeljek zjutraj se je sestel k seji v poslojpu vojnega ministrstva. Prisotni so bili Clemenceau, Lloyd George, Tittoni, Polk in Matsui. V tej kakor tudi v popoldanski seji, ki se je pričela ob 15. se je baval vrhovni svet z nekaterimi izmed najaktualnejših problemov: z najnovejšimi reškimi dogodki, s sir-

skim vprašanjem, z bolgarsko mirovno pogodbo itd. Zaslisani so bili tudi maršal Foch, Tardieu in Berthelot. Ker Lloyd George odpušča iz Pariza v ponedeljek zvečer, bo vrhovni zavezniški svet od ponedeljka dalje posloval zopet v običajnem redu.

Za svobodo Irske.

LDU, Rotterdam, 15. septembra. — (ČTU.) Angleške vesti iz političnih krogov potrjujejo, da se je sklenila po vzoru angleško-francoske zveze defenzivna alianca med Anglijo, Belgijo in Ameriko proti morebitnim nemškim napadom. Veliko zanimanje vzbuja uradno poročilo eksekutivnega odseka Sinfajnovcev. Glasom tega poročila je imela irska komisija v Ameriki krasen uspeh. Podpisovanje irskega posojila je zaključeno. V Zedinjenih državah se je podpisalo zelo mnogo posojila, ker vladajo tam za irsko svobodo velike simpatije. Razvila se je irska propaganda v Ameriki, Avstraliji in Franciji.

Francoski socialisti proti vojaškemu kreditu.

LDU Pariz, 15. septembra. (DKU) Kongres francoskih socialistov je z 1427 proti 490 glasovi sprejel resolucijo sodruga Maurina, po kateri naj se enajstim socialističnim poslancem, ki so se po sklepu premirja glasovali za vojaške kredite, izreče graja, toda brez izključenja iz stranke. Rienthaler in drugi člani skrajne levice so glasovali za izključenje. Vsled omenjene resolucije je edinstvo stranke rešeno. Obenem se je pa sklenilo, da se bo v bodoče vsak poslanec, ki bo glasoval za vojaške kredite oziroma za ratifikacijo mirovne pogodbe, s tem dejanjem sam izključil iz stranke.

Zborovanje dežel na Dunaju.

LDU, Dunaj, 15. septembra. (ČTU.) V zbornici se je začelo danes zborovanje dežel, ki bo trajalo dva dni. Zborovanje vzbuja vsesplošno zanimanje. Razpravljalo se bo o političnih in gospodarskih vprašanjih in o zunanje-politični orientaciji, nadalje o razmerju posameznih dežel med seboj in napram Dunaju.

LDU, Dunaj, 15. septembra. (ČTU.) Zborovanje dežel je bilo danes ob desetih otvorjeno in je bila takoj rešena prva točka dnevnega reda. Državni kancelar dr. Renner je dal pojasnila glede mirovne pogodbe in je dejal, da je prva naloga vlade, izvesti ustavno in upravno reformo. Občevanje med državami in deželami se mora postaviti na pošteno podlago in se na novo urediti. Kar se tiče vprašanja delavskih svetov, je moral državni kancelar dr. Renner pritrditi naziranju namestnika deželnega glavarja Steinerja, da so delavski sveti večkrat prekoračili svoj delokrog in da ne more trpeti vmešavanja svetov v državno eksekutivo. Končno je državni tajnik za finance dr. Schumpeter izjavil, da se zastopniki dežel motijo, ako smatrajo sedanje stanje za pasivno. Dunaj tvori danes aktivno postavko, ki bo z razvojem rastla.

Svetovna zveza krščanskega delavstva.

Slovensko krščansko-socialno delavstvo je že pred vojsko gojilo stike s krščanskimi delavskimi organizacijami drugih narodov, posebno s Hrvati. Dosegli smo stik tudi s češkimi tovariši in deloma s poljskimi. Vendar ti stiki niso mogli postati nikdar prav ozki, ker je avstrijska vlada znala preprečevati take zveze. Med vojsko pa smo bili jugoslovanski kršč. delavci domala brez vsake zveze z ostalimi tovariši.

Pač pa je med vojsko mednarodno krščansko delavsko gibanje drugod dobilo novega netiva. V Parizu se je vršilo v drugi polovici vojne dobe zborovanje krščanskega delavstva Francije, Anglije, Italije, Belgije, Litve, španske in Holandske. Tudi Čehi so bili zastopani. Vrh tega sta se vršili v Švici dve mednarodni delavski konferenci, ki sta pripravljali pot pariškemu zborovanju, nakaterem se je ustanovila svetovna zveza krščansko-socialnega delavstva.

Pariško delavsko zborovanje je postavilo skupno podlago za svetovno delavsko zvezo. Med prvimi je zahteva po svobodi krščanske delavske organizacije. Značilna je ta zahteva zato, ker kaže, da teror socialne demokracije ni le krajevni pojav pri nas, marveč, da je rdeče nasilstvo proti krščanskemu proletariatu mednarodno organizirano. Zato mora biti tudi mednarodno organiziran odpor proti nasilju. Druge temeljne točke so: Prepove naj se nočno delo za žene in dekleta. — Tovarniško delo otrok naj se prepove, a za mlade delavce in delavke izpod 18. leta, naj se izdajo posebni predpisi. — Žensko delo bodi pri enaki izvežbanosti enako plačano kot moško delo. Osnuje naj se mešana komisija za določitev delavskih mezd. Delavcu bodi zagotovljena pravica svobodnega preseljevanja. Tuje delavstvo naj uživa povsod iste pravice ko domače. Lastna država imej nad svojim delavstvom v tujini pravico nadzorstva in zaščite. V vseh državah naj se ustanovi najširše socialno zavarovanje, ne da bi se odpravilo zavarovanje delavskih organizacij. Države morajo dati vso podporo pri gradbi delavskih hišic. Določiti naj se, da bodo vse države morale imeti primeroma enake socialno-reformne ustanove in postave. Končno je kongres z vso odločnostjo nastopil proti razrednemu boju, ki ga propagira socialna demokracija.

Pred dobrim tednom — kakor smo že poročali — je češko-slovaško krščansko socialno delavstvo v Litomšlu imelo svoje zborovanje. Sklenili so, pristopiti k svetovni zvezi. Mi pa smo doslej premalo motrili pokret krščanskega delavstva po svetu. Imeli smo premalo stika z delavskimi tovariši po drugih deželah, in zato ni čuda, da marsikomu, ki je nepoučen, imponira socialna demokracija, ki se baha, da ima svojo internacionalno. Popolnoma pa pozabljamo pri tem, da bo socialističnih internacional kmalu skoro toliko, kolikor je med njimi vodilnih glav. Zastopniki teh rdečih internacional se pripravajo med seboj, katera je boljša, katera je prava nositeljica Marxovih načel. Zato nam ta socialistična internacionala ne imponira, pač pa kličemo danes krščanskemu proletariatu slovanskega juga, da se združimo v svetovni zvezi krščanskega delavstva cellega sveta! Krščanska mladinska organizacija lepo uspeva in drugo leto bodo v Mariboru zborovali zastopniki kršč. mednarodne mladinske organizacije. Delavci, tovariši, mislimo tudi mi na to za svojo delavsko organizacijo! Prvo pa je, da doma svojo krščansko organizacijo še bolj razpredemo in še bolj ojačimo. Na delo!

Bolgarska mirovna pogodba.

LDU Lyon, 16. septembra. (Brezlično) »Newyork Herald« in »Chicago Tribune« poročata, da se bo vrhovni svet danes ponovno baval z bolgarsko mirovno pogodbo, ki bo izročena bolgarski delegaciji tekem tega tedna. Bolgarija bo dobila nato tritedenski rok za formulacijo in predložitev svojih protipredlogov. Med tem časom se bo bolgarska delegacija povrnila v Sofijo.

INOZEMSKI HUMOR.

Wilson kot skrbna pestunja ubogega zemškega otroka.

Slušateljem ljubljanske univerze.

Vseučilišče v Ljubljani je ustanovljeno, profesorji so imenovani, vprašanje pa je, katere fakultete in kedar točno se otvori, ali je poskrbljeno za dijaška stanovanja, ali se otvori akademska menza? O tem še ni bilo ničesar objavljenega; šolsko leto se pričinja in dijaki ne vedo, ali naj čakajo doma ali naj gredo študirat drugam.

Podati na ta vprašanja po dobljenih informacijah kolikor toliko točne odgovore, je namen tega članka.

Vseučilišče v Ljubljani imajo tvoriti: teološka, pravniška, medicinska, filozofska in tehniška fakulteta. Od teh se otvori meseca novembra: teološka — vsi letniki, tehniška — 2 letnika a medicinska — 1 semester. Otvoritev filozofske in pravniške fakultete, ki bosta popolni, je tudi zagotovljena, a je vprašanje časa in prostora. Kateri predmeti se bodo poučevali na filozofski fakulteti, je odvisno kolikor toliko od potreb slušateljstva. Hoče se skrbeti za to, da ne bodo dijaki izgubili semestra.

Druga skrb našega visokošolca pa je, kje bo stanoval in kje se hranil. Stanovanj ni, prehrana po gostilnah je pa predraga. Gotovo je neobhodno potrebno, da se ustanovi akademski dom in menza. V tem oziru se še ni ničesar ukrenilo; dijaštvo si mora torej pomagati samo.

Zato pozivljamo vse one dijake, ki mislijo letos študirati v Ljubljani, na sestaneke, v soboto dne 20. septembra ob 10. uri v drž. obrtni šoli II. nadstropje levo. Pogovoriti se moramo o menzi, Akademskem domu in »Podpornem društvu«, ki vstopi potem v osrednji »Ekonomske Savez« v Beogradu. Izbrati si moramo odbor, ki bo prevzel z ozirom na zaključke beogradskega kongresa v dneh 11.—16. avgusta 1919 akcijo menze, Akademskega doma, podpor, statistike, počitniških potovanj itd. ter končno veljavne sestavitve pravil.

Na željo vseučiliške komisije, kakor tudi v lastnem interesu pozivljamo tovariše, ki sploh reflektirajo na študij na eni ali drugi fakulteti v Ljubljani, da javijo čimprej ime, naslov, semester, stroko (po-sebno točno pri filozofih!) z navedbo, ali mislijo študirati v Ljubljani še letos ali ne, na tehnika Vlad. Svetličiča, Ljubljana, Spod. Šiška 181.

Društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani.

Širite „Večerni list“

Politične novice.

+ Vse za blagor — države? Demokratsko-socialistična vlada, ki zapuša ob svojem odstopu na vseh področjih državne uprave največji nered in korupcijo, je izrabila še zadnje trenutke v prid — državi? Ne, ampak v prid demokratski stranki. Dva dni pred odstopom je imenovala in povabila v službi — kakor poročajo »Hrvat« — 200 upravnih uradnikov, na dan svoje ga odstopa je pa imenovala 800 novih državnih uradnikov — po pretežni večini demokratskih »somišljenikov«. Na ta način so si hoteli demokratski zagotoviti vodstvo prihodnjih volitev in s tem svoj uspeh. Pribeževanje se očitno ne more otežiti. Tiskovine šole in misli, da se bodo v Jugoslaviji vršile volitve na »ogrski« način, pri katerem igrajo pandurji glavno vlogo. Toda mož je v hudi zmoti — Jugoslavija je nekaj drugega nego je bila podjarmljena Hrvatska. Ljudstvo bo strlo vsakogar, ki bi hotel pri volitvah potvrditi njegovo voljo.

+ Demokratsko gospodarstvo pri železnicih. Včerajšnji zagrebški listi naznajo, ako se tekom dneva ne dojde papir, da ne bodo mogli več iziti. Delniška družba za preskrbo časniškega papirja v Zagrebu je pomanjkanje papirja pojasnila tako-le: Na progi med Mariborom in Ljubljano čaka že dolgo veliko vagonov papirja namenjenega za agreb; teh vagonov doslej ni bilo mogoče poslati dalje, ker je zagrebški kolodvor prenapolnjen s tovarnimi vagoni. Na posebno posredovanje družbe so končno obljubila postajna načelstva v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru, da se pet vagonov papirja nemudoma spravi v Zagreb, toda do včeraj popoldne papirja ni bilo. To je zopet nova slika demokratskega gospodarstva pri železnicih. Zadnji čas je, da klika nesposobnosti in koristarstva izgine iz jugoslovanskega javnega življenja. Volitve jih bodo pometle!

+ Demokratske razmere v Medmuru. Kakor poročajo »Nar. Politika« iz Čakovca, vlada v tamošnji upravi tolika korupcija, da je ljudstvo od sile ogorčeno in obupno. Židje in tihotapci so vsomogočni ter izkoriščajo zanje tako plodno demokratsko dobo v svojo korist. Nad Medmurce so bili poslali divjo soldatesko, z Medmurci so govarili zastopniki nove državne oblasti z bikovo žilo. Kaj čuda, da so si v takem ozračju upali zopet na dan tudi Mažari, ki begajo nezadovoljno ljudstvo. Tako razmere tudi v Medmuru glasno kriče proti demokratom.

Dnevne novice.

— Poročil se je 10. t. m. gospod Gvidon Klier, profesor na drž. obrtni in meščanski šoli v Celju, z gospodično Michaelo Petrič, iz znane rodbine v Strugah pri Dobropoljah. Mladi par je poročil nevestin brat č. gosp. Petrič.

— S pošte. Poštni kontrolor Fran Čuš je premeščen iz Ljubljane 2 v Maribor 2. Poštni oficij Jernej Vidmar iz Badna pri Dunaju je nameščen pri poštnem uradu Maribor 2. — Mesto poštnege odpravnika v Grahovem pri Cerknici je dobila poštna oficijanka Anica Zorec. — Poštna aspirantka Rikarda Grelman je imenovana za poštno odpravnico v Sv. Barbari v Haložah. Poštarsko mesto v Mengšu je dobil poštari Ljudevit Florenini. Mesto poštnege odpravnika pri poštnem uradu Sv. Boštjan pri Središču je dobila poštna aspirantka Marija Sturm. Za poštarija v Kočevski Reki je imenovan poštni adjunkt Tomaž Pokorn. Za poštarija v Sent Jurju ob južni železnici je imenovan poštni oficij Josip Stegenšek. Poštni pristav Stanko Knez je iz Ljubljane 1 premeščen v Celje.

— Tiskarski škrat hodi rad k nam v gosti. Ne moremo se pritoževati, da bi bil ravno redek gost v predalih našega lista. Včeraj pa je bil tiskarski škrat vendar le odveč in skrajno neprijeten. V članku »Konec demokratsko-socialistične vlade« je bilo tiskano, da smo mi »zahtevali vlado treh strank.« Pravilno pa se mora glasiti, da smo zahtevali vlado vseh strank. V zadnjem odstavku je škrat tiskal socialistom v »sramoto, da so se družili z najhujšo socialistično stranko,« medtem ko se pravilno glasi, da so se socialisti »družili z najhujšo kapitalistično stranko.«

— Izdaten lov obmejne policije. Policija v Koprivnici je te dni zasedla 65 tihotapev in jim odvzela za 110.000 kron blaga. Razen tega je prišla sedem tihotapev, ki so se vračali iz Ogrske in imeli s seboj 23.118 K nežigosanih bankovcev.

— Velikanska kača. Naši sodarski mojstri v Tacnu pod Šmarno goro izdelujejo po naročilu tvornice za celulozo v Rebrici na Koroškem velikansko kačo. Ta orjaška posoda je 5 metrov visoka in v sredini 6,7 m široka. Doga so po 12 cm debele in tudi dno je sestavljeno iz tako močnih mecesnovih plohov. Da je mogoče obvladati to težavno in natančno delo, so morali ti priznani veščaki postaviti v kadi visok oder, kar je slišati malo čudno, pa je ven-

dar-le res. Komar se ne toži stopiti pod našo priljubljeno Šmarno goro, vse to lahko vidi na lastne oči na dvorišču mojstra Franca Medveda. — Ko bo delo gotovo, bodo kad vzele narazen, težko pa bo spraviti ves les na dva železniška vagona! — Koliko pa drži ta kača? Celih 176.300 l! Da blagovoljni čitatelj malo lažje pojmuje to ogromno število, naj si misli v dno te kadi zabito cev, ki da vsako sekundo 1 l vode. Preden bi bila polna posoda zopet prazna, bi minilo nekaj nad 20 dni! Ker bi ob tako dolgem čakanju vsakogar minula potrpežljivost, si mislimo zabitih deset takih cevi. In tudi sedaj bi morali čakati dolga dva dni, preden bi iztekel zadnji liter! Delo je gotovo v čast našim domačim obrtnikom.

— Otvoritev pisemskega prometa med Nemčijo in kraljestvom SHS. Poštno in brzojavno raynatelstvo za slovensko ozemlje je po svojem Uradnem listu razglasilo, da je pisemski promet med kraljevino SHS in Nemško po odloku ministrstva za pošto in brzojavo od dne 31. avgusta t. l. s posredovanjem Nemške Avstrije v tistem obsegu kakor z Nemško Avstrijo zopet vpostavljen. V prometu z Nemško veljajo nanovo določene pisemske pristojbine. Pomniti je treba, da pristojbine za notranji promet veljajo tudi v prometu s Čehoslovasko, Rumunsko, Nemško Avstrijo in Nemško. V prometu z vsemi drugimi državami veljajo mednarodne pristojbine.

— Izporemba pristojbin za telefonske pogovore. Vsled odloka poštnege ministrstva stopijo 15. t. m. sledeče telefonske pristojbine za enoto navadnega pogovora v veljavo: v krajevnem prometu iz telefonskih govornic 20 par, 60 vin, v medkrajevnem prometu prvi pas, oddaljenost do 50 km, 50 par, 1,50 krone; drugi pas, oddaljenost od 50 do 100 km, 1 dinar, 3 krone; tretji pas, oddaljenost od 100 do 200 km, 2 din, 6 kron; četrti pas, oddaljenost nad 200 km, 3. din, 9 kron; pristojbina za službeno obvestilo, poziv na pogovor ali odpoved 1 din, 3 krone. Pristojbina za Dunaj ostane do nadaljnjega ukrepa dosedanja.

— Otvoritev telefonske centrale z javno govornico pri poštnem uradu Zavrce. Pri poštnem uradu Zavrce se je otvorila dne 2. avgusta t. l. v telefonskem vodu Moskanjci-Zavrce telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni telefonski promet. Obenem se je urad Zavrce kot brzojavna postaja izvrstil iz brzojavnega voda 1336 in namesto njega se je uvrstila v vod 1336 brzojavna postaja Moskanjci.

— Notranja kolonizacija. Na veleposelstvu grofa Jankoviča pri Osijeku se je naselilo do 200 kmetov iz Gorskega kotarja.

— Griža razsaja v Zagrebu; v vsaki hiši je bolnik, kužna bolnišnica je prenapolnjena, vsak dan se javi 10—15 slučajev. Stari ljudje in otroci boleznijo večinoma podležejo.

— Verižna kupčija s tobakom. Čudne reči ve povedati »Agramer Tagblatt« o verižni kupčiji s tobakom med Slovenijo in Hrvatsko. Predvsem pravi list, da je mogoče v Sloveniji v vsaki trafiki dobiti tobaka, kolikor ga kdo hoče. Naši zalostni tobakarji bodo nad to veselo vestjo debelo pogledali, ampak iz nadaljnjega pa le sledi, da je Slovenija vsaj za gotove ljudi obljubljena dežela, kjer se kupuje tobak kar na klobuk, kakor v dobrih starih časih češple. Tako-le pripoveduje: Ženske, ki se pečajo s tobako kupčijo, se oblečejo v moško obleko in se odpravijo na štajersko ali kranjsko. Tam kupi vsaka po 30—40 zavojčkov tobaka, ki ga spravi v hlačnico spodnjih hlač ter se vrne z njim v Zagreb. Tu ga potem s primerno lepim dobičkom proda. To je zanimivo in bi bilo prav, da bi si to reč kak podjeten, za tobačni vžitek opeharjeni tobakar pobleže ogledal in potem poročal trepečim sobratom, kako je mogoče v Sloveniji priti do tobačnih nebes, ki bo verižnikom vedno odprta.

— Plovba po Donavi. 15. t. m. se prične redna plovba na Donavi med Belgradom in Bratislavom. Na ta način bo dobila naša država direktno zvezo s Čehoslovasko.

— Zdravstveni list. Srbsko zdravniško društvo je pričelo izdajati list popularne in strokovne vsebine. Urednik je dr. Jovan Dunič.

— Gozdna industrija v Bosni. Oton Steinbeisovo gozno - industrijsko podjetje je na nedavnem obnem zboru izpremenilo svoje ime v »Sumsko industrijsko podjetje Dobrin-Drvar d. d.« V upravni in nadzorstveni svet so bili izvoljeni samo Srbi iz Belgrada. Večina delnic je v rokah bosenske vlade.

— Pokvarjena kupčija s kronami. Dalmatinski trgovec Bjelovučić je v Sarajevu prodajal srebrne krone po eno za pet papirnatih. Oblast je pravočasno zvedela za to kupčijo in zaplenila Bjelovučiću 20.000 srebrnih kron.

— Potreba strokovnih obrtnih šol. Novosadska »Zastava« priobčuje dopis iz obrtnih krogov, v katerem se graja otvarjanje prevelikega števila gimnazij po mestih in mestecih osvobojenih pokrajin, ne

da bi se mislilo na veliko nujnejšo potrebo: na ustanovitev strokovnih obrtnih šol. Srbski obrtnik je marljiv, štedljiv in stremiliv in je v vsakem oziru eden najsolidnejših stebrov srbskega naroda. Ta stan se mora ohraniti in dvigniti še više, kar je mogoče doseči le s temeljito izobrazbo. Zato naj se, če ni drugače, opusti vsaj ena gimnazija in namesto nje ustanovi v Novem Sadu dobra strokovna obrtna šola.

Ljubljanske novice.

lj Za ravnatelje na novoustanovljenih meščanskih šolah v Ljubljani so imenovani: Luka Jelenec, na I. deški meščanski šoli, Josip Bezljaj na II. deški (Šiška), Franja Zemmetova na I. dekliški in Albina Golobova na II. dekliški meščanski šoli (Šiška).

lj Prvi kongres jugoslovanskega žensktva v Belgradu se vrši dne 21., 22. in 23. t. m. Danes ob 5. popoldne se sestanejo na magistratu zastopnice slovenskih ženskih društev ter vse Slovenke, ki se zanimajo za ta kongres. Dnevni red: Določitev referentk, razpravljanje o pravilih, podrobnosti glede potovanja. — K sestanku so vabljena ponovno vsa ženska društva. Doslej so priglasila svojo udeležbo pri kongresu tri ljubljanska ženska društva s približno 12 zastopnicami ter Splošno slovensko žensko društvo v Mariboru (4 zastopnice). Za polovično vožnjo in stanovanje je skrbnjeno. Nadaljne prijave sprejema do četrtka dopoldne tajnica Splošnega slovenskega ženskega društva ga. M. Govekarjeva, Rimska cesta 20.

lj Vaje orkestralnega društva »Glasbene Matice« se vrše kot sledi: v sredo 17. t. m. za violino, v četrtek 18. t. m. za violo in v petek 19. t. m. za čelo in kontrabas in sicer vsakokrat ob pol šestih uri zvečer. Prosim polnoštevilno in točno! Prihodnja skupna vaja bo v ponedeljek 22. t. m. ob 8. uri zvečer.

lj Na državni obrtni šoli v Ljubljani se je na višjo odredbo preložil pričetek rednega pouka za teden dni, torej na dan 26. t. m. sled tega se bo vršil sprejemni izpit v višjo obrtno šolo dne 24. t. m. ob osmih. S tem je omogočen vstop v šolo tudi onim srednješolcem četrtega razreda, kateri delajo je dni dodatne izpite. Za te učence in za morebitne zamudnike rednega trmina bo še naknadno vpisovanje v ponedeljek, dne 2. t. m. od 15. do 17. ure ter v torek, dne 23. t. m. od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

lj Nasvet, kakor hitro odpomoči stanovanjski bedi. Iz delavskih krogov nam pišejo: Tako tarnanje in iskanje za stanovanji, pa se tako lahko odpomore temu: Zaprite polovico gostiln, pa bo dovolj sta-

novan, gostiln pa se vedno preveč. Tudi v gospodarskem oziru bo imel tak ukrep velik vpliv. Na delo torej, samo dobre volje je treba!

Razne novice.

r Cene padajo — v Varšavi. Kakor se da posneti iz poljskih listov, so cene perilu v Varšavi v kratkem času že drugič padle. Vzrok padanju cen je iskati v tem, da je prišlo na Poljsko perilo iz tujine v velikih pošiljkah. Tudi varšavske tvornice so začele izdelovati konfekcijo iz inozemskega platna. Cene blagu za zimske suknje so padle na polovico, cene čaju gredo stalno navzdol. Iz Švedske in Holandske je prispelo več vagonov slanikov, ki se primeroma po ceni prodajajo.

r Novih milijonarjev v Ameriki je po poročilu »Libre Parole« 17.000. »A koliko je novih siromakov?« vprašuje list.

r Alkohol na Islandu — prepovedan. Iz Haaga poročajo: Na Islandu, kjer je že deset let v veljavi ostra prepoved prodaje in uživanja alkohola, se peča zbornica v teh dneh z dodatkom k prepovedi alkohola. Gre za prepoved uvoza dišav in voda za lase in o vladnem nadzorstvu nad prodajo gorljivega špirita. Kazni za pijanost bodo zvišane na 500 K in nadaljnih 500 K, če se bo kaznjene krčil povedati, kje je dobil alkohol. Kdor alkohol (vino) prodaja, ali ponuja, zapade 2000 kronski kazni, ako se pa slučaj ponovi, plača celo 5000 kron denarne globe. Prodaja vina v lekarnicah brez zdravniškega recepta se kaznuje z globo 2000 kron. Zdravniki, ki napišejo recept za alkohol za drugo kakor za zdravilno potrebo, bodo izgubili pravico izvrševati zdravniško prakso. Enako ostra so tudi druge naredbe.

r Opica — poljedelčeva pomočnica. Ameriški profesor Rihard G. Lynch Garner, ki je posvetil življenje študiju in vzgoji opic ter objavil opičjo »govorico«, je stopil nedavno pred Smithsonian Institute, velik preiskovalni zavod v Združenih Drž., ter z vso resnostjo predaval o novem načrtu, kako je treba izrabiti opičje sile za narodno gospodarstvo. »Zakaj bi ne mogla — je vprašal profesor navzoče — dobro izučena opica nadomestiti služkinje pri domačem delu? Ako opico dobro izučimo in izvežbamo, nam bo spretna pomočnica pri setvi in žetvi, v minui in povsod drugje. Če je človek izuril psa za čuvaja ovčjim čredam, čisto lahko izuči tudi opico za poljedelčovo pomočnico.« — Če sa si ne izmislijo vsega?

r Osemkratni morilec. Sodišče v Skoplju je obsodilo na smrt Petka Popovića, ki je ubil 8 ljudi.

Patrulja.

Črtica. Spisal Maksim Gorki. — Prevel P. Radlin.

Nad mestom visi mračno mrzla, nema tema in tišina. Zvezd ni in neba ni videti, samo brezdani mrak čuje, on je miren in pazljivo nečesa čaka... Lahke, suhe snežinke se počasi vrte v zraku, kakor da se boje pasti na temno kamenje puščobnih ulic. Mrzlo je...

Noč je polna skritega strahu, v tišini in v mraku, polnem mraza se je napelo in brezvočno trepetu nekaj slepega, mračnega, česar oči ne morejo ujeti in kar ščegeta srce z ledenimi iglami...

Od teme potlačene hiše so se pogrezile v zemljo, postale nižje; v motnih oknih ni videti luči. Zdi se, kakor da so se tam notri, za kamnatimi stenami skrili ljudje, polni mraza in temnega strahu. Oni gledajo pred-se, ne da bi mežiknili, s široko odprtimi očmi in medtem, ko s težavo zadržujejo v srcu trepetanje obupnega strahu, breznaidejno poslušajo, molče čakajo svetlobe, zvoka...

A s temnih ulic gleda s svojim očesom v okna požrešna črna zver in tudi čaka...

Cel dan so v mestu grmeli topovi, suho in jezno pokale puške, na ulicah so se valjala trupla, smrt se je veselo in pohotno naslajala nad stokom ranjenih.

Sredi malega trga, kjer se križa dvoje ulic, gori ogenj... Štirje vojaki stoje brez giba, kakor sivi kamni, okrog njega, odsviti plamena se plazijo trepetaje po njihovih plaščih, se prelivajo na obraze, zdi se, kakor da vse štiri postave krčevito trepečejo in si s čudnim pačenjem nekaj pripovedujejo. Plamen, bliščeč se na bajonetih, teče po kovini kakor kri; ostrine jekla se zvijajo, silijo kvišku v belih in rožnih curkih...

Na ogenj in na vojaške pritiska od vseh strani tema...

Eden izmed njih, nizek, kozav, s širokim nosom in z majhnimi očmi brez obrvi, je popravljal z bajonetom obgorela polena v ognju, ne da bi majal z glavo, tiho rekel: »Mrzlo je...«

Roj rdečih isker je preplašeno vzletel v temo in se skrili. Kozavi vojak je pogledal na bajonet in ga začel otirati s kraj-

cem plašča. Modri, gorki dim je skeleče planil v oči ljudi. Visok, tenek človek brez brk na okroglem obrazu je sunil puško pod pazduho, vtaknil roke v rokave plašča in šel počasi proč od ognja. Vojak z velikimi rdečimi brki, širokopleč, rdečeliceen je odgnal z rokami dim od obraza in z grčavi glasom pripomnil:

»Kaj pa, če bi bajonet do rdečega nagreli, potem pa z njim kakšnemu v trebuh...«

»Tudi, če je mrzel — je dobro...« je tiho odgovoril kozavi. Njegova glava se je zamajala.

Ogenj požira drva in ljubko sušija, njegovi raznobarvni jeziki se hrepeneče zvijajo, letijo kvišku, spleta se drug z drugim in se gibko sklanjajo k zemlji. Bele snežinke padajo v ogenj. Rdečelasi vojak diha glasno in silno skozi nos, da bi spihal sneg z brk. Četrti, suh in celjastav gleda neprenehoma v ogenj s svojimi okroglimi, črnimi očmi.

»Res, mnogo ljudi smo pobili danes!« vzklikle naenkrat kozavi tiho in raztegne usta v širok smehljaj. In še t. sje in raztegneno vleče:

»Aj — je — jaj...«

Zalostno cvrči mokro poleno. Neki prav daleč se je rodil čuden, stokajoč glas. Rdečelasec in kozavi sta pazno gledala v temo, ogenj se je še vedno igral na njihovih obrazih, ušesa so pa boječe vztrepetavala, čakaje še na kak zvok. Celjastavi vojak se ni premaknil, a trdovratno gledal v ogenj.

»Da — a...« je rekel rdečelasec in z debelim glasom in gromko.

Kozavi vojak se je stresel in se hitro ozrl. Celjastavi je pa naenkrat vzdignil glavo in vprašaje pogledal rdečelasecu v obraz. Potem ga je pa poltiho vprašal:

»Ti — kaj hočeš?«

Rdečelasec je malo počakal in odgovoril:

»Kar tako...«

(Dalje.)